

EGE BÖLGESİ SANAYİ ODASI

AYLIK EKONOMİ BÜLTENİ

AĞUSTOS 2015

Sayı 28

EBSO EKONOMİ BÜLTENİ

DÜNYA EKONOMİSİNDEKİ GELİŞMELER

Dünya ekonomisi; uluslararası satış dalgası, küresel büyüme oranındaki yavaşlama, Çin'in devalüasyon kararının piyasalara etkileri ve petrol fiyatlarında gözlemlenmeye devam eden fiyat düşüşü konuları çerçevesinde şekillenmektedir.

Çin'in ulusal para birimi Yuan'ı devalüe etmesi kararı, derin tartışmaları da beraberinde getirmiştir. Konuyla ilgili en dikkat çekici ve kötümser yorumlardan biri, Avrupa'nın en önemli finans kuruluşlarından Societe General'dan gelmiştir. Banka tarafından yapılan açıklamaya göre, Çin'in Yuan değerini düşürme kararının, ekonomileri çöküşe götürecek büyük bir risk dalgasını tetikleyebileceği konusunda uyarıda bulunulmuştur.

Risk iştahı yüksek yatırım hareketlerinin, güvenli limanlara doğru yönelmesi, küresel satış dalgasını hızlandırmaktadır. Özellikle yüksek faiz oranlarıyla yatırımcılar için cezbedici olan gelişmekte olan ülkelerden, sıcak paranın geri çekilmesi dikkat çekmektedir. Söz konusu hareketler, Asya hisse senetlerinde 2013 yılından bu yana en hızlı düşüşe neden olmuştur.

Uluslararası derecelendirme kuruluşu Moody's tarafından yayınlanan son büyüme raporunda, küresel ekonomik büyümenin talep edilen düzeyde gerçekleşmeyeceği belirtilmiştir. Özellikle küresel ekonominin öncüleri olarak kabul edilen G20 ülkeleri için 2015 ve 2016 yıllarında sırasıyla %2,7'lik ve %3,0'lık gibi sınırlı büyüme öngörülerinde bulunulması dikkat çekicidir.

Uluslararası petrol fiyatları, OPEC üyesi ülkelerin küresel arz fazlası sorununa rağmen üretime devam edecekleri sinyali vermeleri ve ABD'deki stokların artışı ile düşüş eğilimine devam etmektedir.

Küresel imalat PMI değeri, Temmuz ayında bir önceki aya göre herhangi bir değişme göstermeyerek 51,0 düzeyinde kalmıştır.

ABD

ABD ekonomisinin seyri, Amerikan Merkez Bankası (FED)'nin faiz artırım konusunda izlediği politika çerçevesinde biçimlenmeye devam etmektedir. FED'in güncel olarak yayınlanan Temmuz ayı toplantısı tutanaklarında çoğu üyenin parasal sıkılaştırma için gerekli şartların henüz sağlanmadığı görüşünü bildirdiği, ancak şartların bu noktaya yaklaşmakta olduğu belirtilmiştir.

Bu bağlamda FED, işgücü piyasasındaki devam eden iyileşmeye ve enflasyonun yükseleceğine yönelik yeterli güvenin duyulmasına bağlı olarak faiz oranlarını 2015 sona ermeden artırmayı hedeflemektedir. Ancak faizlerin artırılması yönünde finans piyasalarından yeterince destek görülmemektedir. Özellikle küresel piyasalarda hisse senetlerinin değer kaybetmesi ve petrol fiyatlarındaki gerileme, FED'in faiz artırım zamanlaması ile ilgili belirsizlik yaratmaktadır.

ABD imalat PMI değeri, Temmuz ayında bir önceki aya göre az bir artışla 53,8 düzeyinde gerçekleşmiştir.

EURO BÖLGESİ – AB

FED'in Eylül ayında faiz artırımına başlayacağına duyulan inancın azalmasıyla, Euro, Dolar karşısında değer kazanmaya başlamıştır. Bu gelişmeler doğrultusunda, Euro, Dolar karşısında Mayıs ayından bu yana en güçlü düzeyine ulaşmıştır.

Euro Bölgesi'ndeki büyüme ikinci çeyrekte, ilk çeyreğe göre yavaşlama göstererek %0,3 olmuştur. 28 AB ülkesinin genelindeki büyüme oranı ise bir önceki çeyreğe göre değişmeyerek %0,4'te kalmıştır. Büyüme oranının sınırlı düzeyde kalması, AB ekonomisinin beklentilerin altında performans gösterdiğine işaret etmektedir.

Söz konusu gelişme, Euro Bölgesi'ndeki toparlanmanın kırılma noktasına ve küresel ekonomideki görünümün belirsizliğine işaret etmektedir. Avrupa Merkez Bankası yetkilileri de ekonomik büyümenin, "hayal kırıklığı" yarattığını ifade etmişlerdir.

Son açıklanan veriler itibariyle, perakende satışların Euro Bölgesi'nde %0,6, AB'de ise %0,5 gerilemiş olması da, tüketicilerin talepleri yönündeki düşüşe işaret etmektedir.

Euro Bölgesi imalat PMI değeri, Temmuz ayında 52,4 düzeyinde kalarak, imalat sanayideki toparlanmanın kısa vadede olmayacağına işaret etmiştir.

JAPONYA

Japonya ekonomisi, yıllık %1,6 oranında gerileyerek, daralmayı 2. çeyrek döneme de taşımıştır. Bu bağlamda ilk çeyrek dönemdeki daralmanın aşılmasında güçlük çekilmeye devam edildiği anlaşılmaktadır.

Bu zayıf seyirli toparlanmada; tüketici nezdindeki talep yetersizliği, yatırımların yavaşlaması ve ihracatta 4 yılın en büyük düşüşünün görülmesi etkili olmaktadır. Özellikle ABD, AB ve Asya'ya gerçekleştirilen ihracattaki zayıflık, imalatçılar üzerinde de baskı oluşturmaktadır.

Güncel olarak açıklanan işsizlik ve enflasyon oranının beklentileri aşarak sırasıyla %3,4 ve %0,4 düzeyinde gerçekleşmiş olması, ülke ekonomisine ilişkin bir diğer olumsuzluğu sergilemektedir.

Uluslararası kredi derecelendirme kuruluşu Fitch, Japonya'ya bir uyarıda bulunarak kamu borçluluğunu azaltmaya yönelik izlenen politikada dikkatli olunması gerektiği belirtilmiştir. Özellikle yapısal mali konsolidasyonda daha fazla ilerleme yerine hızlı ekonomik büyümeye yönelmenin daha riskli bir yöntem olduğuna dikkat çekilmiştir.

Japonya imalat PMI değeri, Temmuz ayında bir önceki aya göre sınırlı düzeyde bir artışla 51,2 düzeyinde gerçekleşmiştir.

GELİŞMEKTE OLAN ÜLKELER

ÇİN

Çin ekonomisinde son dönemdeki en önemli gelişme, para birimi Yuan'ın devalüe edilmesi olmuştur. Çin Merkez Bankası, ihracattaki sert düşüş sonrası Yuan'ı üst üste %1,9, %1,7 ve %1,1 oranlarda devalüe etmiştir. Söz konusu devalüasyon derin tartışmaları da beraberinde getirirken, Çin Merkez Bankası Yuan'ı makul bir seviyede tutmayı planladığını ve kur sabitlemesini belirlemenin, piyasanın rolünü güçlendireceğini kaydetmiştir.

IMF, Çin'in Yuan'ı devalüe etmesini memnuniyetle karşılarsa da bu adımın, Yuan'ın rezerv para birimi statüsünü kazanmasına doğrudan etkisinin olmayacağını ifade etmiş; bunun için en erken tarihin Eylül 2016 olabileceğini belirtmiştir.

Yaşanan ekonomik olumsuzluklar imalat sanayi üzerinde de kendini göstermektedir. İmalat PMI değeri, Temmuz ayında bir önceki aya göre gerileme göstererek 47,8 düzeyinde gerçekleşmiştir.

HİNDİSTAN

Moody's, Hindistan için 2015 yılı büyüme tahminini %7,5'ten %7,0'a düşürmüştür. 2016 yılı için önceden açıklanmış olan %7,5'lik büyüme tahmini ise geçerliliğini korumaktadır. Moody's büyüme tahminindeki düşüşte reform hızındaki yavaşlamanın risk oluşturmasından kaynaklandığı belirtmiştir.

Buna karşın, Hindistan Maliye Bakanlığı tarafından Hindistan ekonomisinin %8,0 büyüme oranına ulaşabileceği belirtilmiştir. Maliye Bakanlığı, küresel ekonomide Hindistan'a birebir yansiyacak ciddi bir olumsuzluk olmadığı sürece, bu büyüme oranının makul düzeyde ulaşılabilir olduğunu belirtmiştir.

İran, ekonomik yaptırımları kaldırmasıyla Hindistan'dan ambargolar nedeniyle bloke edilmiş durumdaki 6,5 milyar dolarlık alacağını talep etmiştir. Talebi olumlu yönde karşılayan Hindistan yönetimi, petrol alımından doğan borcunu üç taksit halinde; Rupi, Dolar ve Euro olarak ödeyeceğini belirtmiştir.

Hindistan imalat PMI değeri, Temmuz ayında bir önceki aya göre artış göstermiş ve 52,7 düzeyinde gerçekleşmiştir.

BREZİLYA

Moody's, Brezilya'nın kredi notunu Baa2'den Baa3'e indirmiş ve not görünümünü negatiften durağana çevirmiştir. Kuruluş söz konusu indirmeye gerekçe olarak Brezilya'nın kredi notunun, beklenenden zayıf ekonomik performansını, artan kamu harcamalarını ve mali reformlar konusunda siyasi uzlaşa sağlanamamasını gerekçe göstermiştir.

Bununla birlikte, ülkenin kamu borcu ve finansman gücünün, Baa not grubundaki diğer ülkelere göre daha zayıf durumda olduğu ve önceki beklentilere kıyasla bariz şekilde kötüleşeceği öngörüsünde bulunulmuştur.

Brezilya imalat PMI değeri, Temmuz ayında bir önceki aya göre az düzeyde bir artışla 47,2 düzeyinde gerçekleşmiştir.

RUSYA

Petrol fiyatlarının düşük seyretmesi ve batılı devletlerin yaptırımları nedeniyle Rusya ekonomisi, ikinci çeyrekte yıllık bazda %4,6 oranında daralmıştır. Yaptırımlar sebebiyle, önümüzdeki dönemlerde de daralmanın devam edebileceği belirtilmektedir. Ayrıca petrol fiyatlarının düşük düzeylerde kalmaya devam etmesi de, Rusya ekonomisini en olumsuz etkileyen faktörlerden biridir.

Daralmanın ve döviz kuru krizinin Rus halkı üzerindeki etkileri, özellikle harcamaların kısılması bağlamında kendini göstermeye devam etmektedir. Bu bağlamda, yeni araç satışlarının %27,5 gerilemiş olması dikkat çekicidir. Ruslar'ın, Ruble'nin değer kaybetmesi sebebiyle tatil rezervasyonlarını iptal ettirmeleri de, bir diğer olumsuz örnektir. Konu, dolaylı yoldan Rus'ların büyük rağbet gösterdiği Türk turizmini de olumsuz yönde etkilemektedir.

Rusya imalat PMI değeri, Temmuz ayında bir önceki aya göre bir miktar gerileyerek 48,3 düzeyinde gerçekleşmiştir.

TÜRKİYE

Çatışmalarla ve siyasi belirsizliklerle uğraşmakta olan Türkiye, oldukça zor bir dönem geçirmektedir. Yaşanan gerilimlerin etkisiyle yatırımcılardaki güven kaybı, sıcak paranın çekilmesine ve Türk Lirası'nın Dolar ve Euro karşısında değer kaybetmesine sebep olmaktadır. 1 Doların 3 TL psikolojik sınırına ulaştığı ve Euro'nun 3,5 TL'ye dayanarak tarihi rekorlar kırması, ekonominin geleceğine duyulan endişeleri artırmaktadır. Özellikle yurt dışı piyasalardan dövizle borçlanmış özel sektör, kur artışından en olumsuz etkilenen kesimi yansıtmaktadır.

7 Haziran seçim sonuçları ile ortaya çıkan koalisyon görüşmelerinin olumsuz sonuçlanması ve yeni bir seçim dönemine girilmiş olması, ekonomideki istikrarsızlığın önümüzdeki dönemlerde de devam edeceğini göstermektedir.

Söz konusu istikrarsızlığa, uluslararası kurum ve kuruluşlarca da dikkat çekilmektedir. Örneğin, uluslararası kredi derecelendirme kuruluşu Standard&Poors, Türkiye'nin 2015 sonundan önce sabit bir hükümete yeniden kavuşmasının olası görünmediğini belirtmiştir. Kurumun değerlendirmesine göre, siyasi gerilimin güven algısını yok etmesi, yatırımların geri çekilmesine neden olduğundan, ekonomik büyümede de sıkıntılar yaşanacaktır.

Yaşanan olumsuzluklara karşın, Türkiye imalat PMI değeri, Temmuz ayında bir önceki aya göre artış göstererek aylar sonra eşik değeri aşmayı başarmış 50,1 düzeyinde gerçekleşmiştir.

TÜRKİYE'DEKİ GÜNCEL EKONOMİK GELİŞMELER

ENFLASYON

%	TÜFE		Yİ-ÜFE		YD-ÜFE	
Temmuz	2014	2015	2014	2015	2014	2015
Yıllık	9,32	6,81	9,46	5,62	10,90	8,42
Yıllık Ort.	8,35	8,07	9,26	6,43	15,71	5,07
Aylık	0,45	0,09	0,73	-0,32	0,62	-1,28

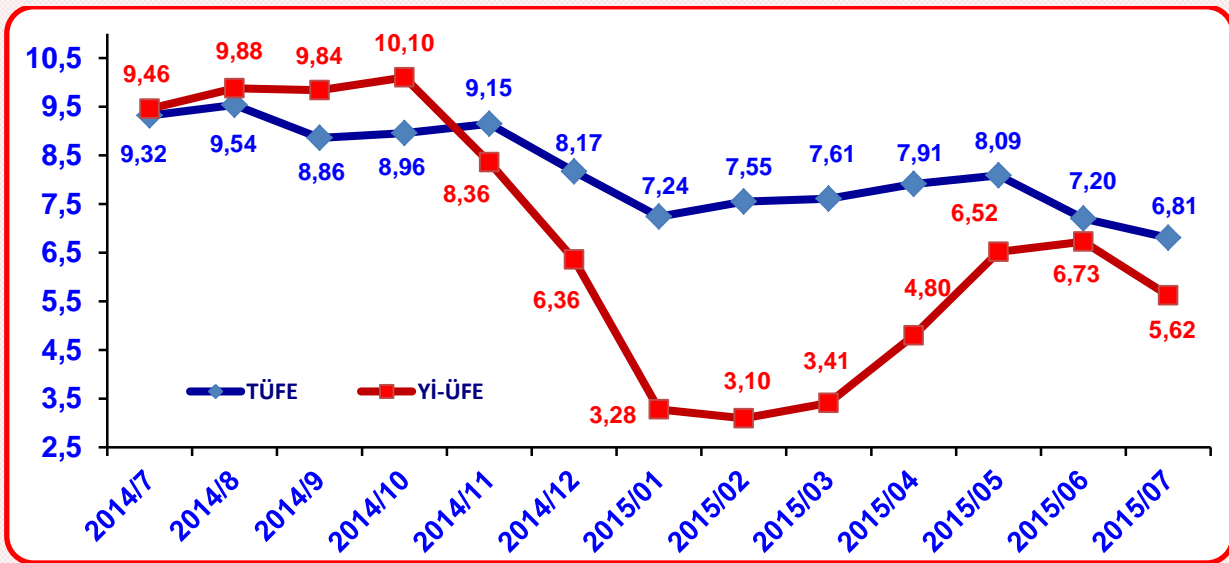
2015 yılı Temmuz ayı enflasyon oranı; yıllık TÜFE'de %6,81, Yİ-ÜFE'de %5,62 oranında gerçekleşmiştir. Bir önceki aya göre TÜFE'de %0,09 oranında artış, Yİ-ÜFE'de ise %0,32 oranında düşüş yaşanmıştır.

Yıllık en yüksek artış TÜFE'de (%13,80) ile lokanta ve oteller grubunda gerçekleşmiştir. Ayrıca TÜFE'de bir önceki yılın aynı ayına göre; çeşitli mal ve hizmetler (9,31); gıda ve alkolsüz içecekler (%9,25), ev eşyası (%8,69), ve konut (%8,15) en çok artışın olduğu diğer gruplardır.

İstatistiki bölgelere göre yapılan ayırmda; İzmir'de TÜFE, bir önceki yılın aynı ayına göre %7,42 ve on iki aylık ortalamalara göre %8,67 oranında artış gerçekleşmiştir.

Yİ-ÜFE alt kalemleri bazında bir önceki aya göre; sanayinin dört sektöründen madencilik ve taşocakçılığı sektöründe %1,38, imalat sanayi sektöründe %0,33, su sektöründe %0,16 oranında düşüş ve elektrik ve gaz sektöründe %0,26 oranında artış gerçekleşmiştir. Yıllık bazda imalat sanayideki artış, genel artışın da üstünde %6,32 olmuştur.

Yıllık Değişim Oranları (%)

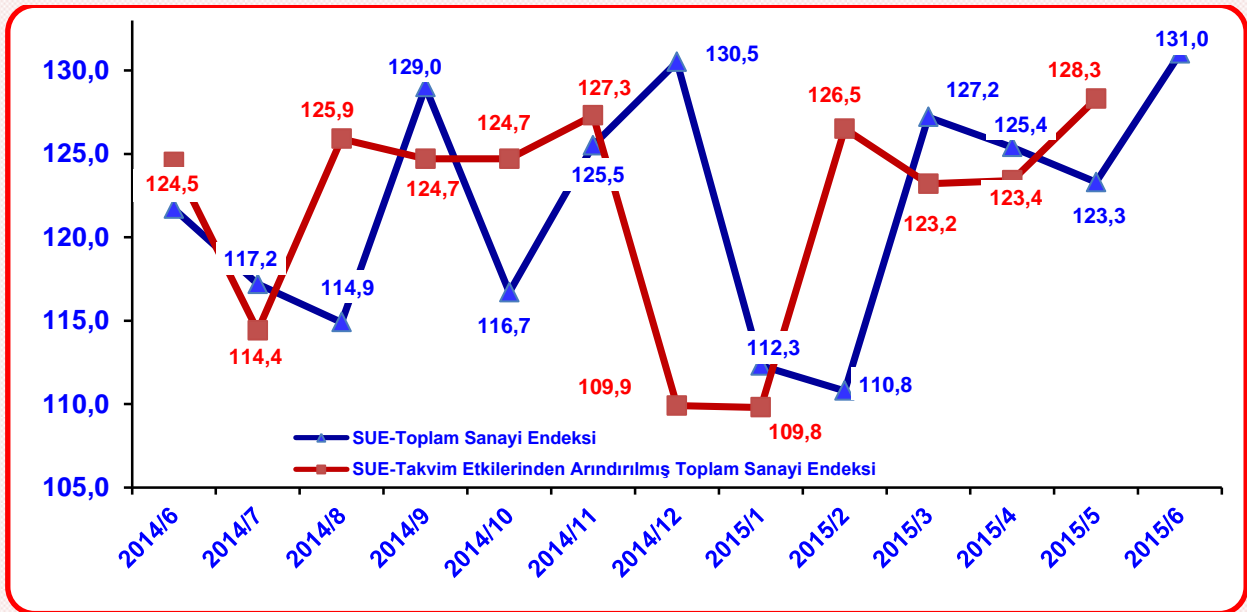
SANAYİ ÜRETİM ENDEKSİ

HAZİRAN 2015 (2010=100)	Arındırılmamış		Takvim Etkisinden Arındırılmış		Mevsim ve Takvim Etkisinden Arındırılmış	
	Endeks	Değişim (Yıllık)	Endeks	Değişim (Yıllık)	Endeks	Değişim (Aylık)
Toplam Sanayi	131,0	7,4	128,3	5,5	125,3	2,4
Madencilik ve Taşocakçılığı	106,0	-6,8	105,0	-6,6	104,6	1,3
İmalat Sanayi	134,9	9,2	131,9	6,9	127,8	3,3
Elektrik, Gaz, Buhar ve İklim. Ürt. ve Dağıtım	117,2	1,4	116,3	1,4	119,7	-3,4

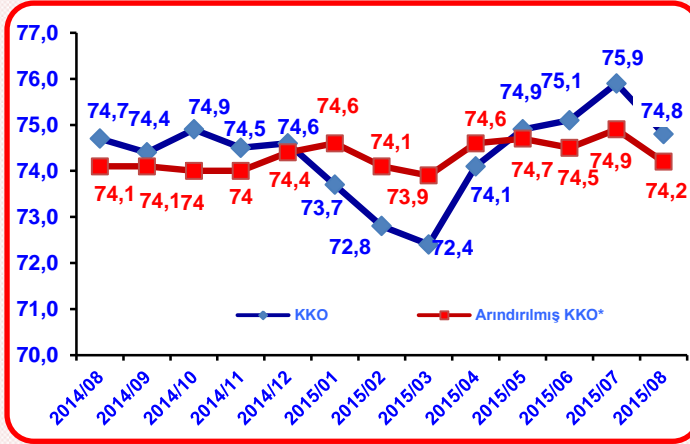
Arındırılmamış Sanayi Üretim Endeksi, bir önceki yılın aynı ayına göre 2015 yılı Haziran ayında %7,4 oranında artış göstermiştir.

Takvim etkisinden arındırılmış Sanayi Üretim Endeksi yıllık bazda %5,5 oranında gerçekleşirken; madencilik ve taşocakçılığı sektöründe %6,6 oranında azalırken, imalat sanayi sektöründe %6,9 oranında ve elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtım sektöründe %1,4 oranında artış gerçekleşmiştir.

Ana sanayi gruplarından 2015 yılı Haziran ayında mevsim ve takvim etkisinden arındırılmış Sanayi Üretim Endeksi'nde, bir önceki aya göre en yüksek artış; %13,3 ile dayanıklı tüketim malı imalatında gerçekleşmiştir. İmalat sanayinin alt sektörlerine baktığımızda; aynı dönemde en fazla artış ise, %32,9 ile diğer ulaşım araçları imalatında gerçekleşmiştir. Bu artışı, %19,8 ile bilgisayarların, elektronik ve optik ürünlerin imalatı ve %12,0 ile başka yerde sınıflandırılmamış makine ve ekipman imalatı izlemiştir. En yüksek düşüş; %8,5 ile deri ile ilgili ürünlerin imalatında gerçekleşmiştir. Bu düşüşü, %4,6 ile içeceklerin imalatı ve %2,2 ile giyim eşyalarının imalatı izlemiştir.

KAPASİTE KULLANIM ORANI

2015 yılı Ağustos ayında Kapasite Kullanımı %74,8 oranında gerçekleşerek son aylardaki artış ivmesi Ağustos ayında terör olayları ve siyasi belirsizlikler sebebiyle düşüş eğilimine girmiştir.

Kok kömürü ve rafine edilmiş petrol ürünleri imalatı %89,1, kağıt ve kağıt ürünlerinin imalatı %83,6, bilgisayarların, elektronik ve optik ürünlerin imalatı %81,9, , ağaç, ağaç ürünleri ve mantar ürünleri imalatı (mobilya hariç) imalatı %80,9, ile 2015 yılı Ağustos ayını en yüksek kapasite ile kapatan sektörlerdir.

HANEHALKI İŞGÜCÜ İSTATİSTİKLERİ

Mevsim etkilerinden arındırılmamış temel işgücü göstergeleri

MAYIS 2014-2015	Toplam	
15 yaş ve daha yukarı yaşta kiler	2014	2015
Nüfus (Bin kişi)	56.869	57.747
İşgücü (Bin kişi)	29.089	29.861
İstihdam (Bin kişi)	26.538	27.072
Tarım	5.820	5.774
Tarım dışı	20.718	21.298
İşsiz (Bin kişi)	2.551	2.789
İş gücüne dahil olmayanlar (Bin kişi)	27.780	27.886
İşgücüne katılma oranı (%)	51,2	51,7
İstihdam oranı (%)	46,7	46,9
İşsizlik oranı (%)	8,8	9,3
Tarım dışı işsizlik oranı (%)	10,7	11,4
15-64 yaş grubu		
İşgücüne katılma oranı (%)	55,8	56,5
İstihdam oranı (%)	50,8	51,1
İşsizlik oranı (%)	8,9	9,5
Tarım dışı işsizlik oranı (%)	10,7	11,4
Genç nüfusta (15-24 yaş) işsizlik oranı (%)	15,8	17,0

Türkiye genelinde 15 ve yukarı yaşta kilerde 2015 yılı Mayıs ayında işsizlik oranı geçen yılın aynı ayına göre 0,5 puan artışla %9,3 oranında gerçekleşmiştir. İşsizlik oranı; erkeklerde %8,4, kadınlarda %11,5 oranında kaydedilmiştir. Tarım dışı işsizlik oranı %11,4, işsiz sayısı 2 milyon 789 bin kişidir. Genç nüfusta işsizlik oranı %17 seviyesinde gerçekleşmiştir.

2015 yılı Mayıs ayında istihdam edilenlerin %21,3'ü tarım, %20'si sanayi, %7,2'si inşaat ve %51,5'i hizmetler sektöründedir.

İSTİHDAMIN GELİŞİMİ (Bin kişi, 15+ yaş)

MAYIS 2015	SANAYİ	TARIM	İNŞAAT	HİZMETLER	TOPLAM
Erkek	4.163	3.045	1.863	9.702	18.772
Kadın	1.241	2.729	82	4.247	8.300
Toplam	5.404	5.774	1.946	13.948	27.072

ÖDEMELER DENGESİ

(Milyon Dolar)	Haziran		12 Aylık Kümülatif 2015
	2014	2015	
CARİ İŞLEMLER HESABI	-4.168	-3.356	-44.691
SERMAYE HESABI	-3	0	-44
FİNANS HESABI	-5.783	-4.799	-38.496
Doğrudan Yatırımlar (net)	-861	-554	-5.017
Portföy Yatırımlar (net)	-7.229	661	-5.846
Diğer Yatırımlar (net)	820	-4.123	-21.359
Rezerv Varlıklar (net)	1.487	-783	-6.274
Net Hata ve Noksan	-1.612	-1.443	6.239

Kaynak: TCMB

Cari işlemler açığı, 2015 yılı Haziran ayında geçen yılın aynı ayına göre %19,5 daralarak yaklaşık 3,4 milyar dolar ile piyasa beklentilerinin biraz üzerinde gerçekleşmiştir. 12 aylık kümülatifte ise 44,7 milyar dolar ile seyrini korumuştur.

2015 yılı Haziran ayında da turizm gelirleri; Rusya'da yaşanan ekonomik kriz ve jeopolitik risk algısının etkisini arttırmasıyla %17,5 oranında düşüşle 2.665 milyon dolar olarak gerçekleşmiştir. 2015 yılı Ocak-Haziran döneminde de geçen yılın aynı dönemine göre %10,4 oranında turizm gelirleri düşmüştür.

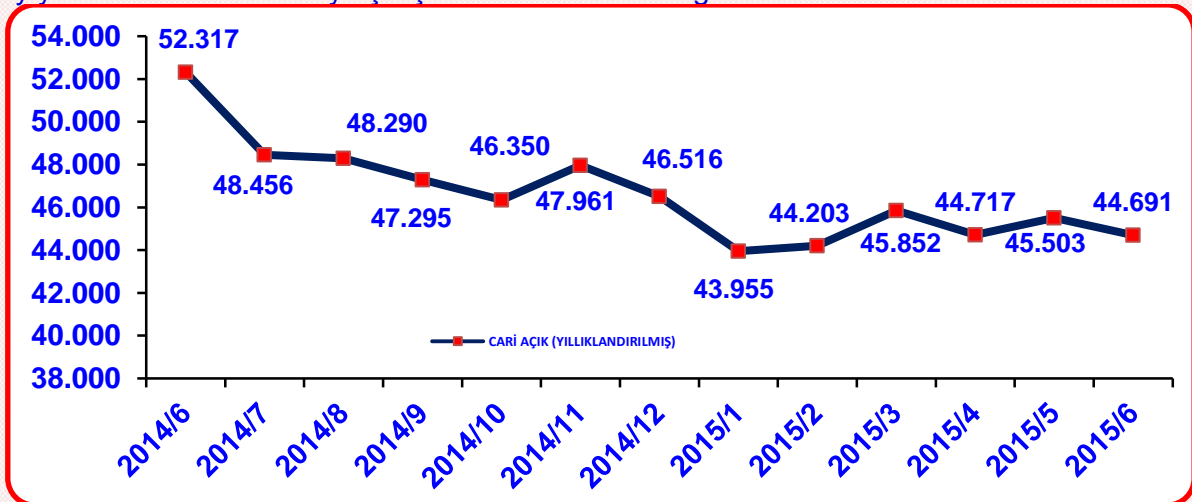
Parasal olmayan net altın ihracatı ve dış ticaret dengesi de cari açık üzerinde olumlu etki yaratmıştır. Bunun yanı sıra, 2015 yılı Ocak-Haziran döneminde geçen yılın aynı dönemine göre yatırım gelirlerindeki %28,2 oranında artış yaşanarak 5,5 milyar dolar gerçekleşmesi cari açıktaki daralmayı sınırlandırmıştır.

Net doğrudan yatırımlar 2015 yılı Haziran ayında %35,7 oranında azalarak 554 milyon dolar, 2015 yılı Ocak-Haziran döneminde geçen yılın aynı dönemine göre, %11,3 oranında azalarak 4,1 milyar dolar olarak kaydedilmiştir.

Portföy yatırımlarında 2015 yılı Haziran ayında 661 milyon dolar sermaye çıkışı yaşanmış ve zayıf seyrini sürdürmüştür. 2015 yılı Ocak-Haziran döneminde geçen yılın aynı dönemine göre %61 oranında düşerek 4 milyar dolar olarak gerçekleşmiştir.

2015 yılı Haziran ayında 783 milyon dolar ile rezerv varlıklar cari açığa katkı sağlamıştır. 2015 yılı Haziran ayında 1,4 milyar dolar net hat ve noksan kaleminde sermaye çıkışı yaşanmıştır.

Fed'in faiz arttırımına yönelik beklentiler ile yurtiçi güvensizlik ortamı ve siyasi belirsizliklerin etkisiyle portföy yatırımlarındaki sermaye çıkışlarının devam edeceği beklenmektedir.

GÜVEN ENDEKSLERİ

Aylar	Reel Kesim Güven Endeksi	Tüketici Güven Endeksi
2014		
Temmuz	109,0	73,9
Ağustos	106,8	73,2
Eylül	107,6	74,0
Ekim	106,9	70,3
Kasım	102,7	68,7
Aralık	101,2	67,7
2015		
Ocak	103,2	67,7
Şubat	103,4	68,1
Mart	103,5	64,4
Nisan	107,9	65,4
Mayıs	109,0	64,3
Haziran	104,9	66,4
Temmuz	105,4	64,7

*2004-2011 dönemi için modele dayalı yaklaşımla geriye çekme yöntemi uygulanmış olan yeni seri

Reel Kesim Güven Endeksi; 2015 yılı Temmuz ayında, 0,5 puan artışla, 105,4 seviyesinde gerçekleşerek tekrar yükseliş eğilimine girmiştir.

Tüketici Güven Endeksi, 2015 yılı Temmuz ayında bir önceki aya göre, 1,7 puan azalışla 64,7 seviyesinde gerçekleşmiştir. Endekslerdeki dalgalanmalar yaşanan siyasi belirsizlikle devam etmektedir.

BÜTÇE GERÇEKLEŞMELERİ

2014 yılı Ocak-Haziran döneminde 3,4 milyar TL olan bütçe açık verirken, 2015 yılı Ocak-Haziran döneminde 804 milyon TL fazla vermiştir. Aynı dönemde bütçe gelirleri %12,8 oranında artarak 237,5 milyar, bütçe giderleri ise, %10,7 oranında artarak 236,7 milyar TL olarak kaydedilmiştir.

2015 yılı Ocak-Haziran döneminde vergi gelirleri, bir önceki yılın aynı dönemine göre %15,8 oranında artarak 194,7 milyar TL seviyesine ulaşmıştır. Faiz hariç giderler %10,4 oranında artarak, 206,9 milyar TL olarak gerçekleşmiştir. 2014 yılı Ocak-Haziran döneminde 23,1 milyar TL faiz dışı fazla verilmişken, bu yılın aynı döneminde 30,5 milyar TL faiz dışı fazla verilmiştir.

Milyon TL	OCAK-HAZİRAN		Değişim Oranı (%)
	2014	2015	
Bütçe Giderleri	213.857	236.661	10,7
Faiz Hariç Giderler	187.394	206.946	10,4
Faiz Giderleri	26.463	29.716	12,3
Bütçe Gelirleri	210.481	237.465	12,8
Vergi Gelirleri	168.095	194.670	15,8
Bütçe Dengesi	-3.375	804	123,8
Faiz Dışı Denge	23.088	30.520	32,2

Kaynak: BUMKO

DIŞ TİCARET

Milyon ABD \$		İhracat (FOB)		İthalat (CIF)		Ara (Hammadde) Malları İthalatı		Dış Ticaret Dengesi		İhracatın İthalatı
Aylar	Yıl	Değer	Değişim (%)	Değer	Değişim (%)	Değer	Değişim (%)	Değer	Değişim (%)	Karşılama Oranı (%)
Ocak-Haziran	2014	80.067		119.785		87.733		-39.717		66,8
	2015	73.512	-8,2	106.746	-10,9	74.594	-15,0	-33.234	-16,3	68,9
Haziran	2014	12.881		20.793		15.441		-7.912		61,9
	2015	11.996	-6,9	18.201	-12,5	12.484	-19,2	-6.206	-21,6	65,9

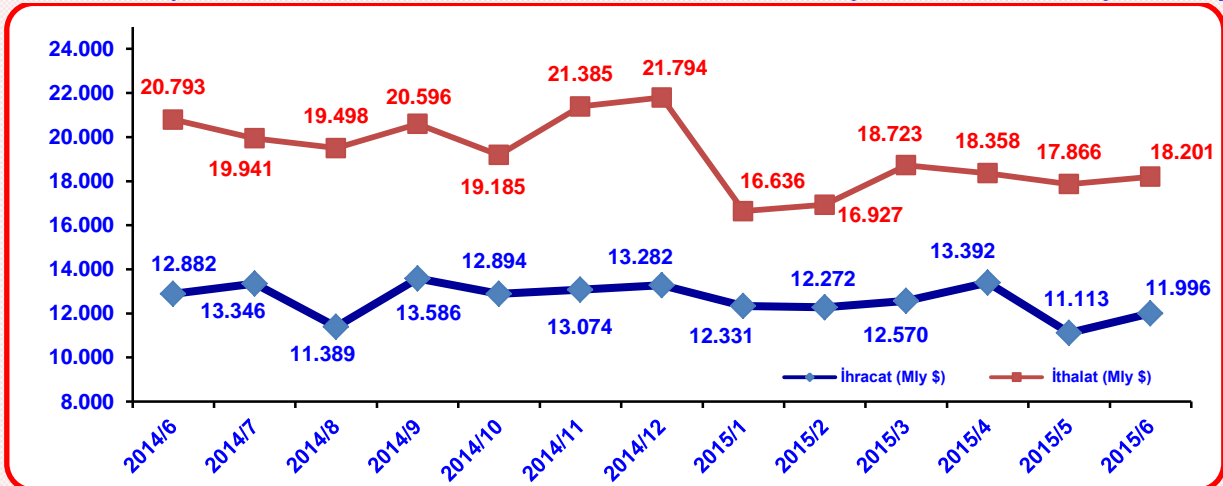
2015 yılı Haziran ayında ihracat, 2014 yılı Haziran ayına göre %6,9 azalarak 11,9 milyar dolar, ithalat da %12,5 oranında azalarak 18,2 milyar dolar olarak gerçekleşmiştir. Aynı dönemde dış ticaret açığı %21,6 oranında azalarak 6,2 milyar dolar seviyesine gerilemiştir.

2014 yılı Haziran ayında %46 olan Avrupa Birliği'nin (AB) ihracattaki payı, 2015 yılı Haziran ayında %46,1 olmuş; 2014 yılının aynı ayına göre AB'ye yapılan ihracat %6,6 oranında azalarak 5,5 milyar dolar olarak gerçekleşmiştir.

2015 yılı Haziran ayında fasıllar düzeyinde en büyük ihracat kalemi, "motorlu kara taşıtları, traktörler, bisikletler, motosikletler ve diğer kara taşıtları, bunların aksam, parça, aksesuarı" (1.622 milyon \$) olurken; bu fasılı "kazanlar, makinalar, mekanik cihazlar ve aletler, nükleer reaktörler, bunların aksam ve parçaları" (1.105 milyon \$); "örme giyim eşyası ve aksesuarı" (768 milyon \$) ve "elektrikli makina ve cihazlar, ses kaydetme-verme, televizyon görüntü-ses kaydetme-verme cihazları, aksam-parça-aksesuarı" (743 milyon \$) ve "demir ve çelik" (537 milyon \$) izlemiştir. "Mineral yakıtlar, mineral yağlar ve bunların damıtılmasından elde edilen ürünler, bitümenli maddeler, mineral muımlar" (3.323 milyon \$); "kazanlar, makinalar, mekanik cihazlar ve aletler, nükleer reaktörler, bunların aksam ve parçaları" (2.317 milyon \$); "motorlu kara taşıtları, traktörler, bisikletler, motosikletler ve diğer kara taşıtları, bunların aksam, parça, aksesuarı" (1.690 milyon \$); "elektrikli makina ve cihazlar, ses kaydetme-verme, televizyon görüntü-ses kaydetme-verme cihazları, aksam-parça-aksesuarı" (1.486 milyon \$) ve "demir ve çelik" (1.315 milyon \$); ile en yüksek ithalat yapılan fasıllar olmuştur.

2015 yılı Haziran ayında İzmir'in ihracatı 2014 yılı Haziran ayına göre, %14,4 oranında azalarak 730 milyon dolar, ithalatı da %5,4 oranında artarak 860 milyon dolar olarak gerçekleşmiştir.

2015 yılı Haziran ayında Ege Bölgesi'nin ihracatı 2014 yılı Haziran ayına göre, %13,8 oranında azalarak 1,2 milyar dolar, ithalatı da %1,2 oranında artarak 1,3 milyar dolar olarak kaydedilmiştir.

TEMEL EKONOMİK GÖSTERGELER TABLOSU

BÜYÜME	2010	2011	2012	2013	2014	2015/I
GSYH (Cari Fiyatlarla) (Milyon \$)	731.608	774.188	785.721	821.937	800.107	180.506
Büyüme Oranı (Sabit Fiyatlarla) (%)	9,2	8,8	2,2	4,2	2,9	2,3
İmalat Sanayi (Sabit Fiyatlarla) (%)	13,6	10	1,8	3,7	3,7	0,8
İŞGÜCÜ VE İSTİHDAM	2010	2011	2012	2013	2014	May.15
İstihdam Edilen Kişi Sayısı (Bin Kişi)	22.594	24.110	24.821	25.524	25.933	27.072
İşsiz Sayısı (Bin Kişi)	3.046	2.615	2.518	2.747	2.853	2.789
İşsizlik Oranı (%)	11,9	9,8	9,2	9,7	9,9	9,3
Tarım Dışı İşsizlik Oranı (%)	14,8	12,4	11,5	12,0	12,0	11,4
ENFLASYON (%)	2010	2011	2012	2013	2014	Tem.15
Yİ-ÜFE (yıllık)	8,51	11,07	6,17	4,48	10,29	5,62
YD-ÜFE (yıllık)	-	14,65	3,49	6,57	13,12	8,42
TÜFE (yıllık)	8,58	6,45	8,94	7,49	8,85	6,81
DIŞ TİCARET (Milyon \$)	2010	2011	2012	2013	2014	Oca.-Haz. 2015
İhracat	113.883	134.907	152.462	151.803	157.643	73.512
İthalat	185.544	240.842	236.545	251.661	242.184	106.746
Dış Ticaret Dengesi	-71.661	-105.863	-84.083	-99.858	-84.540	-33.324
Cari İşlemler Dengesi	-45.420	-75.082	-48.497	-64.940	-45.846	-22.705
TEŞVİKLİ YATIRIMLAR	2010	2011	2012	2013	2014	Oca.-Haz. 2015
Teşvikli Yatırımlar (Milyon TL)	60.241	52.384	57.822	96.048	62.021	52.545
Teşvikli Yatırımlar (Belge Adedi)	3.956	4.213	4.234	4.906	4.055	2.386
KURULAN-KAPANAN ŞİRKETLER (Adet)	2010	2011	2012	2013	2014	Oca.-Haz. 2015
Kurulan Şirket Sayıları	102.913	114.872	107.219	108.930	126.635	62.158
Kapanan Şirket Sayıları	43.363	56.121	47.978	37.273	39.051	18.081
ULUSLARARASI SERMAYELİ YATIRIMLAR	2010	2011	2012	2013	2014	Oca.-Haz. 2015
Şirket Sayısı (Adet)	3.251	4.334	4.264	3.780	4.692	2.114
Yatırım Tutarı (Milyon \$)	6.221	14.146	10.126	9.298	8.454	4.033
DÖVİZ POZİSYON AÇIĞI (Milyar \$)	2010	2011	2012	2013	2014	May.15
Reel Kesimin Döviz Pozisyon Açığı	-92	-122	-139	-174	-175	-179
BORÇLANMA (Milyar \$)	2010	2011	2012	2013	2014	2015/I
Dış Borç Stoku	292	304	339	389	402	393
Kamu	89	94	104	116	118	113
Özel	191	200	228	268	282	277
KREDİLER (Milyar \$)	2010	2011	2012	2013	2014	2015/II
Özel Sektörün Yurtdışından Sağladığı Uzun Vadeli Kredi Borcu	119,7	126,8	139,6	155,9	167,4	178,1
SANAYİ ÜRETİM ENDEKSİ (Yıllık Ortalama % Değ.) Takv. Etk. Arındırılmış	2010	2011	2012	2013	2014	Haz.15
Toplam Sanayi	12,4	9,7	2,5	3,4	3,5	5,5
İmalat Sanayi	14	10,1	2,2	4,4	3,1	-6,6
KAPASİTE KULLANIMI (%)	2010	2011	2012	2013	2014	Ağu.15
Kapasite Kullanım Oranı	72,6	75,4	74,2	74,6	74,4	74,8
GÜVEN ENDEKSLERİ	2010	2011	2012	2013	2014	Tem.15
Reel Kesim Güven Endeksi	106,4	97,2	106,3	108,1	107,1	105,4
Tüketici Güven Endeksi	90,9	92	75,8	76	72,5	64,7
Ekonomi Güven Endeksi	-	-	104,2	107,9	94,1	83,6
SANAYİ CİRO ENDEKSİ	2010	2011	2012	2013	2014	Haz.15
Sanayi Ciro Endeksi	100	129,9	140,1	153,1	172,7	200,1
MERKEZİ YÖNETİM BÜTÇESİ (Milyon TL)	2010	2011	2012	2013	2014	Oca.-Haz.15
Bütçe Dengesi	-40.081	-17.783	-28.791	-18.449	-22.666	804
PROTESTOLU SENET	2010	2011	2012	2013	2014	Oca.-Haz.15
Protesto Edilen Senet Sayısı (Bin Adet)	1.216	919	1.075	1.091	1.004	473
Protesto Edilen Senet Tutarı (Milyon TL)	5.769	4.902	6.949	7.494	8.221	4.325
KARŞILIKSIZ ÇEK	2010	2011	2012	2013	2014	Oca.-Tem.15
Karşılıksız işlemi yapılan Çek Adedi (Bin Adet)	860	581	943	748	673	424
Karşılıksız işlemi yapıldıktan sonra ödenen Çek Adedi (Bin Adet)	505	298	400	289	216	78
BORSA VE DÖVİZ	2010	2011	2012	2013	2014	Ağu.15
BIST 100 Endeksi	59.567	60.195	64.982	77.314	76.306	73.798
Euro/\$	1,33	1,39	1,29	1,33	1,33	1,10

SEKTÖREL BAKIŞ

BOYA SEKTÖRÜ

Kimya sektörünün hızla gelişen alt sektörlerinden bir olan boya sektörü yurtiçi ve yurtdışında sektörel bir güç olarak ivme kazanmaya devam etmektedir. Boya sektörü genel olarak inşaat boyaları (Su bazlı, Solvent Bazlı), sanayi boyaları ve vernikleri (otomotiv, mobilya, metal, diğer boyalar), tiner, matbaa mürekkepleri gibi ana kalemler altında çok çeşitli ürün yelpazesine sahiptir.

Dünyada boya tüketiminin ülkelerin gelişmişlik ve gelir düzeyi ile ilgili olduğu tespit edilmiştir. Kuzey Amerika ve Avrupa en çok tüketimin olduğu ülkelerdir. Boya dekoratif anlamda estetik, koruma özelliği ve değer katma konularında önem taşımaktadır. Türkiye’de de bu bağlamda sektöre olan ilgi anlamında bir potansiyel söz konusudur.

Dünya boya sektörü 100 milyon civarında bir pazara sahip olup, başta Çin ve Hindistan olmak üzere Asya’nın 2030’lu yıllarda sektörde yıldız konumuna geleceği tahmin edilmektedir. Türkiye’nin sektörde Asya kadar olmasa da Avrupa’nın üzerinde büyüme göstermesi beklenmektedir.

Global ölçekte boya sektörü talebi, 10 yılda yıllık ortalama yaklaşık %5,4 oranında artışla istikrarını korumaktadır. Dünya boya sektörü, birçok sanayi sektörü ile de entegre olmuş ve ekonomik büyümeye paralel olarak gelişme göstermiştir. 2010-2030 yılları arasında yıllık ortalama %3,5 büyüme beklentisi ile sektör gelecekte ivme kazanmaya devam edecektir.

Dünyada boya sektöründe; sanayileşmenin artması, teknolojilerin ve katma değerli ürünlere yönelmesinin etkisiyle küresel pazarın genişlemesi ve üretim talepte artışlara sebep olmuştur. Ayrıca, çevreye duyarlı ve sağlığa zararlı olmayan ürünler ise küresel boya sektörünün güçlenen yeni trendi olarak ortaya çıkmaktadır. Bu bağlamda reçine, katkı maddeleri ve pigment gibi hammaddelerin fiyatlarındaki artış yaşanmıştır. Bu durum sektör öncülerinin piyasada rekabet edebilme koşullarını ve yönlerini belirlemede etkili olmuştur.

Dünya ticaret örgütünün 2014 yılı verilerine göre; dünya boya ihracatı 83,3 milyar dolar, dünya boya ithalatı 82,9 milyar dolar olarak gerçekleşmiştir. ABD, Çin, Hollanda, Japonya ve Belçika dünya boya ihracatında ilk 5 de yer almaktadır. Dünya boya ithalatında ise, Almanya, Çin, Fransa, ABD, ve Hollanda önde gelen ülkelerdir.

Dünya boya sektörü yaklaşık 130 milyon dolarlık pazara ulaşmıştır. AB, OECD ülkeleri, ABD ve Japonya sektörde önde gelirken, Uzakdoğu ve Güneydoğu Asya da son yıllarda dikkat çekmektedir.

Türk boya sanayi 2014 yılında %5 yakın bir büyüme kaydederken ihracat pazarlarını genişleterek sürdürülebilirliğini koruyacağı öngörülmektedir. Bu bağlamda sektör hedef pazar olarak Orta ve Güney Afrika’yı işaret etmektedir. Türk boya sektörünü yurtdışı pazarlara açılmasında markalaşma ve lojistik alanlarında gelişmesini zorunlu kılmaktadır.

Gelişmiş ülkelerin yüksek üretim teknolojileriyle küresel ölçekte rekabet edebilen Türk boya sektörü, yoğun olarak Doğu Avrupa, Orta Asya, Ortadoğu ülkeleri ile Türkiye Cumhuriyetlere ihracat yapmaktadır.

Sektör, Avrupa'da ciro rakamlarıyla İspanya'yı da geçerek 5. sırada oturmuş olup, dünyada ilk üçü zorlamaktadır.

Ülkemizde 2014 yılı boya üretimi, yaklaşık 900 bin ton olup, iç pazar 2 milyon dolara civarında büyüme kaydetmiştir. Sektör, 45 milyon ton civarındaki dünya boya sektöründen %2'lik pay almaktadır. 2015 yılında ise, sektörün %3,5 civarında büyümesi ve ihracatında %2 artması beklenmektedir.

Türk boya sanayi kurulu kapasitelerinde yaklaşık olarak inşaat boya ve vernikleri %58, ahşap mobilya boyaları %14, metal boya ve vernikler %10, otomotiv boyaları %6, toz boyaları %7, deniz boyaları %3 ve diğer boyalar %2 paya sahiptir. Bu bağlamda inşaat sektörü en çok etkileşim halinde olduğu sektör olarak göz çarpmaktadır.

Türk boya sektöründe 20'ye yakın büyük ölçekli ve yüksek teknolojiye üretime sahip firma faaliyet göstermektedir. Yani yıllık ortalama büyüme üretiminin yaklaşık %82'si büyük ve orta ölçekli, %18'i küçük ölçekli işletmelere aittir. Ayrıca sektör yaklaşık 300 bin kişiye istihdam sağlamaktadır.

İnşaat boyaları ve ısı yalıtım sistemi yatırımlarının ağırlıkta olduğu sektörde, çevreye duyarlı ürünlere olan ilginin artmasıyla oluşan talebe karşılık yüksek solitli ürünlerin, toz boyaların ve VOC düşük ürünlere yönelmeyi doğurmuştur. Bunun yanı sıra, su bazlı çevre dostu ürünlerde pazarda yerini almaktadır.

Boya sektöründe geleceğin ileri teknolojilerinden biri olan nanoteknoloji de önemli bir yer tutmaktadır. Yangın geciktirici, antimikrobiyel yapı, çizilmez, aşınmaz, korozyon direnci, ses izolasyonu, güneş ışığına dayanıklılık, kendi kendini temizleme, kolay temizlenebilmesi gibi özellikleri ile nanoteknoloji boya sektörü ürünlerine katma değer kazandırmaktadır.

Günümüzde ar-ge ve inovasyon öneminin artmasıyla sektörde katma değerli ürün yaratma konusunda çalışmaların kimya sektörü içinde büyük paya sahip olmasıyla boya sektörü hızla gelişen ve değişen teknolojiye ayak uydurmada başarılı bir sektör olarak öne çıkmaktadır.

Türkiye boya sektöründe üretim ve satışların %60'ını inşaat boyaları ve %40'ını sanayi boyaları oluşturmaktadır. Ciro konusunda oranlar tam tersi olarak gerçekleşmiştir. Türkiye de kişi başı boya tüketimi 12 kg civarındadır. Tüketimde ise, %55'e yakın inşaat boya ve vernik, %45 civarında sanayi boyaları yer almaktadır.

Türk boya sektörünün önemli maliyet bileşeni olan boya hammaddeleri ithalatı 1,5 milyon dolar civarındadır. Yani Türk boya sektörü hammadde ihtiyacının %80'ini yurtdışından ithal etmektedir. Sektörde büyüme görülmesi için katma değerli üretimi artırarak yeni yurtdışı pazarlara açılmanın yanı sıra, özellikle hammadde üretiminin yerelde kalite standartlarında üretilmesi gerekmektedir.

Tuik verilerine göre; Türk boya sektörü ihracatı 2014 yılında 771 milyon, 2015 yılı Ocak-Haziran döneminde 342 milyon dolar olarak gerçekleşmiştir. Türk boya sektörü ithalatı 2014 yılında 2.123 milyon dolar, 2015 yılı Ocak-Haziran döneminde 927 milyon dolar olarak gerçekleşmiştir.

TİM 2023 İhracat Stratejisi kapsamında 2023 boya ihracatı 2,5 milyar olarak hedeflenmektedir.

Hammadde sorununun giderilmesi için petrokimya yatırımlarına odaklanması ve mevcut kapasitelerin artırılması etkili olacaktır.

Kayıtdışı üretimin yaklaşık %10 olduğu sektörde, kontrollerin ve yatırımların artırılması ile haksız rekabetin önüne geçilebilecektir.

Türk boya sanayinde, ar-ge yatırımlarının önemsendiği teknoloji odaklı yeni ürünlerle ürün çeşitliliğini artırma çabası, sektörü Avrupa kalite ve standartlarında yarışır hale getirmiştir.

Kaynaklar:

- Değişen İzmir'i Anlamak Kitabı "Kemeraltı Üzerinden İzmir'de Ticari Yaşamın Değişen Niteliğine İlişkin Gözlemler", Değişen İzmir'i Anlamak, Phoenix Yay., Ankara, 2010.
- Dünya İnşaat Dergisi Ekim 2014
- Dünya İnşaat Dergisi Ocak 3015
- Capital Dergisi Ağustos 2015
- Yap Malzeme Aylık Sektörel Dergi Mayıs 2015
- Timreport Sayı 126 Dergisi
- T.C. Ekonomi Bakanlığı Boya sektör Raporu 2014
- Tuik Dış Ticaret Rakamları